

Neljapäev, 1. detsember 2016

P8_TA(2016)0479

Olukord Kongo Demokraatlikus Vabariigis**Euroopa Parlamendi 1. detsembri 2016. aasta resolutsioon olukorra kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis (2016/3001(RSP))**

(2018/C 224/26)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kongo Demokraatliku Vabariigi (Kongo DV) kohta, eriti 10. märtsi 2016. aasta ⁽¹⁾ ja 23. juuni 2016. aasta ⁽²⁾ resolutsiooni,
- võttes arvesse Kongo Demokraatlikku Vabariiki nimetatud ELi delegatsiooni avaldusi inimõiguste olukorra kohta riigis, eriti 23. novembri 2016. aasta ja 24. augusti 2016. aasta avaldust,
- võttes arvesse AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee 15. juuni 2016. aasta resolutsiooni valimiseelse ja julgeolekuolukorra kohta Kongo DVs,
- võttes arvesse ELi 25. juuni 2016. aasta kohalikku avaldust inimõiguste olukorra kohta Kongo DVs ning 2. augusti 2016. aasta ja 24. augusti 2016. aasta kohalikke avaldusi rahvusliku dialoogi algatamisele järgnenud valimisprotsessi kohta Kongo DVs,
- võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülemvoliniku 27. juulil 2015 avaldatud aastaaruannet inimõiguste olukorra ja ÜRO ühise inimõiguste büroo tegevuse kohta Kongo Demokraatlikus Vabariigis,
- võttes arvesse Aafrika Liidu, ÜRO, Euroopa Liidu ja Rahvusvahelise Frankofoonia Organisatsiooni 16. veebruari 2016. aasta ja 5. juuni 2016. aasta ühiseid pressiteateid kaasava poliitilise dialoogi vajalikkuse kohta Kongo DVs ning nende võetud kohustust toetada Kongo osalisi nende püüdlustes tugevdada riigis demokraatiat,
- võttes arvesse komisjoni asepresidendi ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja pressiesindaja 15. augusti 2016. aasta avaldust vägivalda kohta Kongo DVs,
- võttes arvesse ELi nõukogu 23. mai 2016. aasta ja 17. oktoobri 2016. aasta järeldusi Kongo Demokraatliku Vabariigi kohta,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone Kongo DV kohta, eriti resolutsiooni 2293 (2016) Kongo DV sanktsioonide uuendamise ja eksperdirühma mandaadi kohta ning resolutsiooni 2277 (2016), millega uuendati ÜRO Kongo Demokraatliku Vabariigi stabiliseerimise missiooni (MONUSCO) mandaati,
- võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu 15. juuli 2016. aasta ja 21. septembri 2016. aasta pressiteateid olukorra kohta Kongo DVs,
- võttes arvesse AKV-ELi parlamentaarse ühisassamblee kaaspresidentide 20. septembri 2016. aasta avaldust, milles nõutakse rahumeelsust kriisi lahendamiseks dialoogi teel ja põhiseadust järgides,
- võttes arvesse Cotonou partnerluslepingut, mis allkirjastati 23. juunil 2000. aastal ning vaadati läbi 25. juunil 2005. aastal ja 22. juunil 2010. aastal,

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0085.

⁽²⁾ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0290.

Neljapäev, 1. detsember 2016

- võttes arvesse 1981. aasta juunis vastu võetud inimõiguste ja rahvaste õiguste Aafrika hartat,
 - võttes arvesse demokraatia, valimiste ja valitsemise Aafrika hartat,
 - võttes arvesse Kongo Demokraatliku Vabariigi põhiseadust, mis võeti vastu 18. veebruaril 2006,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Joseph Kabila on olnud Kongo DV president alates 2001. aastast; arvestades, et president Kabila ametiaeg lõpeb 20. detsembril 2016. aastal, ning arvestades, et põhiseadus piirab Kongo DV presidendi volitused kahe ametiajaga ning järgmised presidendi- ja parlamendivalimised olid esialgu kavandatud 2016. aasta lõpuks;
- B. arvestades, et viimasel kahel aastal on president Kabila kasutanud tehnilisi ja haldusmeetmeid, püüdes valimisi edasi lükata ja põhiseadusega ette nähtud tähtajast kauemaks võimule jääda;
- C. arvestades, et esimene katse muuta Kongo DV põhiseadust, et võimaldada president Kabilal kandideerida kolmandaks ametiajaks, nurjus 2015. aastal kodanikuühiskonna tugeva vastuseisu ja mobiliseerumise tõttu; arvestades, et sellised katsed on põhjustanud üha kasvavaid poliitilisi pingeid, rahutusi ja vägivalda kogu riigis, mis nüüd näib olevat jõudnud valimistega seoses ummikseisu;
- D. arvestades, et 2015. aasta novembris kuulutas president Kabila välja rahvusliku dialoogi alustamise; arvestades, et seejärel määras Aafrika Liit rahvusliku poliitilise dialoogi vahendajaks Togo endise peaministri Edem Kodjo; arvestades, et kaks suuremat opositsioonirühmitust keeldusid osalemast nende väitel mittekaasavas ja ebademokraatlikus dialoogis ning viivitamistaktikas;
- E. arvestades, et Aafrika Liit, ÜRO, Euroopa Liit ja Rahvusvaheline Frankofoonia Organisatsioon on ühiselt rõhutanud, kui oluline on dialoog ja püüd saavutada poliitiliste osaliste vahel kokkulepe, mille puhul austatakse demokraatiat ja õigusriigi põhimõtet, ning on nõudnud tungival, et kõik Kongo poliitilised osalised teeksid Edem Kodjoga täielikku koostööd;
- F. arvestades, et 18. oktoobril 2016 allkirjastasid president Kabila ja üks osa opositsioonist kokkuleppe lükata presidendivalimised edasi 2018. aasta aprillile; arvestades, et kokkuleppe tingimuste kohaselt tegi president Kabila, kellel seetõttu võimaldati nüüd pärast 2016. aastat edasi võimule jääda, uue valitsuse moodustamise ülesandeks opositsiooni seast nimetatud uuele ajutisele peaministrile Samy Badibangale;
- G. arvestades, et alates 2015. aasta jaanuarist on Kongo julgeoleku- ja luuretöötajad represseerinud rahumeelseid aktiviste ning opositsiooni ja kodanikuühiskonna liikmeid, kes on vastu püüetele lasta president Kabilal pärast tema põhiseadusega ette nähtud teist ametiaega võimule jääda;
- H. arvestades, et inimõiguste rühmad on korduvalt teatanud inimõiguste ning sõna-, kogunemis- ja meeleavaldusvabaduse olukorra halvenemisest riigis valimiste-eelsel ajal, sealhulgas ülemäärase jõu kasutamisest rahumeelsete meeleavaldajate, ajakirjanike, poliitiliste liidrite ja teiste vastu;
- I. arvestades, et järjest kasvav vägivald ning inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse rikkumised, eriti erimeetmed ja meelevaldsed vahistamised, kahjustavad kõiki pingutusi, mida tehakse Kongo DV olukorra lahendamiseks ja stabiliseerimiseks;
- J. arvestades eriti, et Kinshasas 19. ja 20. septembril 2016 toimunud meeleavalduste käigus sai teadete kohaselt rohkem kui 50 inimest surma ja paljud jäid kadunuks; arvestades, et LUCHA ja Filimbi liikumiste liikmeid peetakse endiselt ebaseaduslikult kinni; arvestades, et mitmed meediakanalid, nt Radio France Internationale (RFI) ja Radio Okapi, on suletud või nende tegevust takistatakse; arvestades, et ÜRO ühise inimõiguste büroo aruande kohaselt teatati 19.–21. septembril 2016 toimunud meeleavalduste ajal 422 politsei ja julgeolekujõudude poolt toime pandud inimõiguste rikkumise juhtumist;

Neljäpäev, 1. detsember 2016

- K. arvestades, et humanitaarabiasutuste hinnangul tekitab poliitiline ebastabiilsus riigis kaose ning viib arvukatest eelmistest ja praegustest kriisidest juba niigi nõrgestatud elanikkonna äärmisse vaesusesse ja ebakindlusesse, kusjuures enam kui viis miljonit inimest vajab praegu toiduabi;
- L. arvestades, et Euroopa Liit on rõhutanud, et võimalik otsus lükata valimised edasi tuleb teha Kongo sidusrühmade vahelise kaasava, erapooletu ja läbipaistva poliitilise dialoogi raames enne president Kabila ametiaja lõppu 2016. aasta detsembris;
- M. arvestades, et Kongo DV riiklikus soovituskavas 2014–2020, mida rahastatakse 620 miljoni euroga 11. Euroopa Arengufondist, peetakse esmatähtsaks valitsemise ja õigusriigi põhimõtte tugevdamist, sealhulgas kohtusüsteemi, politsei ja sõjaväe reforme;
1. peab kahetsusväärseks, et viimastel nädalatel toimunud meeleavaldused on nõudnud inimohvreid, ning avaldab sügavat kaastunnet ohvrite peredele ja Kongo DV rahvale;
 2. on sügavalt mures üha ebastabiilsema olukorra pärast Kongo DVs pingelisel valimiseelisel perioodil; tuleb Kongo DV ametivõimudele ja eeskätt presidendile meelde, et nende kohustus on kaitsta kõikjal riigi territooriumil elavaid kodanikke ning eelkõige kaitsta neid kuritarvitamise ja kuritegude eest ning täita valitsemisülesannet rangelt õigusriigi põhimõtet järgides;
 3. taunib asjaolu, et valitsus ja sõltumatu riiklik valimiskomisjon (CENI) ei suutnud korraldada presidendivalimisi põhiseaduses ette nähtud aja jooksul; kordab oma nõudmist korraldada edukad ja õigeaegsed valimised täies kooskõlas Kongo põhiseaduse ning demokraatia, valimiste ja valitsemise Aafrika hartaga ning rõhutab, et Kongo valitsus on kohustatud võimalikult kiiresti tagama läbipaistvateks, usaldusväärseteks ja kaasavateks valimisteks soodsa keskkonna;
 4. tuleb meelde Kongo DV poolt Cotonou lepingu raames võetud kohustust austada demokraatiat, õigusriigi põhimõtet ja inimõiguste põhimõtteid, mis hõlmavad sõna- ja meediavabadust, head valitsemistava ja läbipaistvust poliitilistel ametikohtadel; märgib, et Kongo DV ametivõimudega Cotonou lepingu artikli 8 alusel peetav dialoog, mille eesmärk on saada valimisprotsessi kohta lõplik selgus, on läbi kukkumas;
 5. nõuab, et EL võtaks konkreetsemaid meetmeid ja käivitaks viivitamata Cotonou lepingu artikli 96 kohase menetluse ning kehtestaks sihipäraseid sanktsioonid – sealhulgas viisakeelu ja varade külmutamise – kõrgemate ametnike ja relvajõudude esindajate vastu, kes vastutavad meeleavalduste vägivaldse mahasurumise ja poliitilise ummikseisu eest, mis takistab võimu rahumeelset ja põhiseaduslikku üleandmist, eelkõige Kalev Mutondi, kindralmajor John Numbi, kindral Ilunga Kampete, kindralmajor Gabriel Amisi Kumba ja kindral Célestin Kanyama vastu;
 6. nõuab tungivalt, et kõik poliitilised osalised astuksid rahumeelsesesse ja konstruktiivsesse dialoogi, vältiks praeguse poliitilise kriisi süvenemist ning hoiduks edasisest vägivallast ja provokatsioonidest; tunneb heameelt edusammude üle, mida on teinud katoliku piiskoppide rahvuskonverents (CENCO) poliitiliseks üleminekuks laialdasema konsensuse loomisel; kutsub nii ametivõime kui ka opositsiooni üles hoiduma igasugustest tegudest ja avaldustest, mis võiksid rahutusi veelgi õhutada; tunnistab, et vaja on üleminekuperioodi, mille jooksul valvaks presidendi tegevust üleminekunõukogu, milles on otsustav roll opositsioonil;
 7. väljendab tõsist muret inimõiguste olukorra halvenemise ja poliitilise tegevusruumi üha tugevama piiramise pärast Kongo DVs ja eriti kohtusüsteemi võimu tööriistaks muutmise ning inimõiguste kaitsjate, poliitiliste vastaste ja ajakirjanike vastu suunatud vägivalda ja ähvarduste pärast; nõuab kõigi poliitvangide viivitamatut ja tingimusteta vabastamist; palub ametivõimudel viivitamata kõrvaldada kõik meediapiirangud;
 8. tunneb jätkuvalt sügavat muret CENI tegeliku rolli pärast, kuna sellest komisjonist sõltub suuresti valimisprotsessi legitiimsus; tuleb meelde, et valimiskomisjon peaks olema erapooletu ja kaasav institutsioon, millel on piisavad vahendid laiaulatusliku ja läbipaistva protsessi tagamiseks;

Neljapäev, 1. detsember 2016

9. nõuab protestide ajal väidetavalt toime pandud kõigi inimõiguste rikkumiste täielikku, põhjalikku ja läbipaistvat uurimist ning süüdlaste väljaselgitamist ja vastutusele võtmist;
 10. palub ELi delegatsioonil ka edaspidi hoolikalt jälgida Kongo DVs toimuvaid arenguid ning kõiki sobivaid vahendeid kasutades toetada inimõiguste kaitsjaid ja demokraatiameelseid liikumisi; palub komisjoni asepresidendil ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal kaaluda ELi delegatsiooni vahendamissuutlikkuse suurendamist, et teha Aafrika Liiduga koostööd kaasavama poliitilise dialoogi toetamiseks ning poliitilise kriisi süvenemise ja vägivalda edasise leviku tõkestamiseks;
 11. nõuab, et Aafrika Liit kaasataks senisest enam Kongo põhiseaduse täieliku järgimise tagamisse; nõuab alalise poliitilise dialoogi sisseseadmist Ida-Aafrika järvede piirkonna riikide vahel, et hoida ära olukorra edasist destabiliseerumist; tunneb sellega seoses heameelt 2016. aasta oktoobris Luandas korraldatud Ida-Aafrika järvede piirkonna rahvusvahelise konverentsi üle, millel hinnati olukorda Kongo DVs;
 12. tuletab meelde, et rahu ja julgeolek on edukate valimiste ja stabiilse poliitilise keskkonna eeltingimused; tunneb sellega seoses heameelt MONUSCO mandaadi uuendamise üle ning selle volituste tugevdamise üle tsiviilisikute kaitsmisel ja inimõiguste järgimisel seoses valimistega;
 13. väljendab veel kord tõsist muret Kongo DVs valitseva ärevust tekitava humanitaarolukorra pärast; nõuab, et EL ja liikmesriigid jätkaksid abi andmist Kongo DV elanikele, et parandada kõige kaitsetumate rahvastikurühmade elamistingimusi ning leevendada sundrände, toiduga kindlustamatuse ja loodusõnnetuste tagajärgi;
 14. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Kongo DV valitsusele ja parlamendile, Aafrika Liidule, AKV-ELi nõukogule, ÜRO peasekretärile ning ÜRO Inimõiguste Nõukogule.
-